EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 3. 6. 2026
COM(2026) 221 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Poľska

{SWD(2026) 221 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Poľska

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) V nariadení (EÚ) 2024/1263 sa stanovujú ciele rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorými je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj zabrániť nadmerným deficitom verejných financií. V nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním.

(2) Komisia 16. júla 2025 prijala návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, poľnohospodárstvo a vidiek, rybárstvo a námorné záležitosti, prosperitu a bezpečnosť na roky 2028 – 2034 a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/955 a nariadenie (EÚ, Euratom) 2024/2509([2]). Cieľom návrhu je zvýšiť účinnosť financovania z prostriedkov Únie tak, že sa zníži fragmentácia

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 (Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, poľnohospodárstvo a vidiek, rybárstvo a námorné záležitosti, prosperitu a bezpečnosť na roky 2028 – 2034 a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/955 a nariadenie (EÚ, Euratom) 2024/2509 [COM(2025) 565 final]. Navrhované nariadenie je v súčasnosti predmetom rokovaní so spoluzákonodarcami.

finančnej štruktúry, a podporiť členské štáty pri koordinácii ich hospodárskej politiky v súlade s článkom 175 ZFEÚ.

(3) Komisia 25. novembra 2025 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2026, v ktorej neurčila Poľsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa ľudského kapitálu v Európskej únii a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2026, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny ([3]) 21. apríla 2026 a spoločnú správu o zamestnanosti a odporúčanie týkajúce sa ľudského kapitálu 9. marca 2026.

(4) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti, čo je strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť Únie v nasledujúcich piatich rokoch. Sú v ňom identifikované tri transformačné požiadavky, a to inovácie, dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a bezpečnosť, ktoré sú kritickými piliermi udržateľného hospodárskeho rastu. Európsky semester je zosúladený s Kompasom konkurencieschopnosti, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov EÚ boli konzistentné so strategickými cieľmi Komisie, čím sa vytvára jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inovácie a odolnosť v celej Únii.

(5) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2026 naďalej vyvíja súbežne so záverečnou fázou vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) ([4]). Pre plnenie politických priorít v rámci európskeho semestra mali zásadný význam plány obnovy a odolnosti spolu s financovaním v rámci politiky súdržnosti, keďže tieto plány boli potrebné na účinné riešenie všetkých výziev identifikovaných v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v nedávnych cykloch, resp. ich významnej podskupiny, pričom v programoch financovaných z európskej politiky súdržnosti sa museli zohľadňovať odporúčania pre jednotlivé krajiny. V nadväznosti na to, ako sa trvanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti blíži ku koncu, je nevyhnutné naďalej zachovávať reformy a investície podporované a vykonávané v rámci tohto mechanizmu, a to najmä tie, ktoré prispievajú k riešeniu výziev identifikovaných v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny.

(6) Komisia 3. júna 2026 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Poľska na rok 2026. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Poľsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Poľska. Na základe uvedenej analýzy sa v správe o krajine identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Poľsko čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Poľska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľových hodnôt Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

---

[3] Ú. v. EÚ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

[4] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(7) Rada 21. januára 2025 na základe posúdenia a odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Poľska ([5]). Plán sa vzťahuje na obdobie od roku 2025 do roku 2028 a predstavuje fiškálnu úpravu rozloženú na štyri roky. Rada odporučila tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov: 6,3 % v roku 2025, 4,4 % v roku 2026, 4,0 % v roku 2027 a 3,5 % v roku 2028, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným s odkazom na základný rok 2023, a to 19,6 % v roku 2025, 24,9 % v roku 2026, 29,9 % v roku 2027 a 34,4 % v roku 2028. Na roky 2025 – 2028 sa tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov zhodujú s nápravnou trajektóriou, ako to 21. januára 2025 odporučila Rada podľa článku 126 ods. 7 ZFEÚ s cieľom odstrániť nadmerný deficit ([6]). Na základe posúdenia Komisie týkajúceho sa účinných opatrení z 3. júna 2026 ([7]) je postup pri nadmernom deficite v prípade Poľska pozastavený.

(8) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia vyzvala členské štáty, aby požiadali o koordinovanú aktiváciu národnej únikovej doložky Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu ([8]) a Európska rada tento návrh uvítala 6. marca 2025. V nadväznosti na žiadosť Poľska prijala Rada 8. júla 2025 na základe odporúčania Komisie odporúčanie, ktorým sa Poľsku povoľuje odchýliť sa od odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov ([9]). Obdobie aktivácie národnej únikovej doložky (v rokoch 2025 až 2028) umožňuje Poľsku zmeniť priority verejných výdavkov alebo zvýšiť verejné príjmy tak, aby trvalo vyššie výdavky na obranu neohrozili fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte.

(9) Poľsko 30. apríla 2026 predložilo svoju výročnú správu o pokroku za rok 2026 ([10]) týkajúcu sa dodržiavania odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov a realizácie reforiem a investícií reagujúcich na hlavné výzvy uvedené v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra. Vo výročnej správe o pokroku sa zohľadňujú aj polročné správy Poľska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241. Správa o opatreniach prijatých v rámci postupu pri nadmernom deficite je súčasťou výročnej správy o pokroku.

(10) Rast reálneho HDP v roku 2025 bol 3,6 % a inflácia podľa HICP bola na úrovni 3,3 %. V prognóze Komisie z jari 2026 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 3,5 % v roku

---

5 Odporúčanie Rady z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Poľska (Ú. v. EÚ C, C/2025/642, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/642/oj.

6 Odporúčanie Rady s cieľom odstrániť nadmerný deficit v Poľsku, prijaté 21. januára 2025. Všetky dokumenty týkajúce sa postupu pri nadmernom deficite v prípade Poľska sa nachádzajú na webovej adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Poland_en.

7 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke, Európsky semester 2026 – jarný balík, COM(2026) 200 final.

8 Oznámenie Komisie s názvom Zohľadnenie zvýšených výdavkov na obranu v rámci Paktu stability a rastu, Brusel, 19. 3. 2025, C(2025) 2000 final.

9 Odporúčanie Rady, z 8. júla 2025, ktorým sa Poľsku umožňuje odchýliť sa od maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených Radou podľa nariadenia (EÚ) 2024/1263 (aktivácia národnej únikovej doložky) (Ú. v. EÚ C, C/2025/3971, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3971/oj.

10 Výročné správy o pokroku za rok 2026 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

2026 a o 2,8 % v roku 2027, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť na úrovni 3,6 % v roku 2026 a 2,9 % v roku 2027.

(11) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat ([11]), sa deficit verejných financií Poľska zvýšil zo 6,4 % HDP v roku 2024 na 7,3 % v roku 2025. Zvýšenie deficitu v roku 2025 je odzrkadlením najmä vyšších výdavkov na dodávky vojenského materiálu, miezd vo verejnom sektore a sociálnych dávok. Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá deficit na úrovni 6,5 % HDP v roku 2026 a na úrovni 6,3 % HDP v roku 2027. Pokles v roku 2026 je odzrkadlením hlavne obmedzení výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov, najmä v oblasti odmeňovania zamestnancov a investícií, a nových diskrečných opatrení, ktorými sa zvyšujú príjmy. Zníženie deficitu v roku 2027 odráža najmä prijaté diskrečné príjmové opatrenia.

(12) Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([12]), ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2025 expanzívne, a to na úrovni 1,3 % HDP. Predpokladá sa, že v roku 2026 budú expanzívne o 0,3 % HDP a v roku 2027 reštriktívne o 1,7 % HDP.

(13) Na základe údajov Eurostatu ([13]) sa dlh verejnej správy Poľska zvýšil z 54,8 % HDP na konci roka 2024 na 59,7 % HDP na konci roka 2025. Zvýšenie pomeru dlhu k HDP v roku 2025 je odzrkadlením najmä vysokých deficitov a zosúladení dlhu a deficitu, ktoré zvyšujú dlh, v súvislosti s investíciami do obrany. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá, že pomer dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zvýši na 64,5 %, pričom do konca roka 2027 dôjde k ďalšiemu zvýšeniu na 68,3 %. Nárast v rokoch 2026 a 2027 odráža najmä vysoké deficity a zosúladenia dlhu a deficitu zvyšujúce dlh.

(14) Na základe údajov Eurostatu ([14]) boli celkové výdavky verejnej správy na obranu v Poľsku v roku 2025 na úrovni 3,4 % HDP. Podľa prognózy Komisie z jari 2026 sa predpokladá, že tieto výdavky zotrvajú v roku 2026 na rovnakej úrovni. To zodpovedá zvýšeniu o 1,8 percentuálneho bodu HDP v porovnaní s referenčným rokom 2021.

(15) Únia naďalej čelí rizikám v súvislosti s narušením dodávok energie a zvýšenou volatilitou cien, ktoré ešte zhoršuje geopolitické napätie ovplyvňujúce svetové trhy s ropou a plynom. Skúsenosti z energetickej krízy v rokoch 2022 – 2023 ukázali, že rozsiahle a necielené opatrenia prinášajú veľké fiškálne náklady a sú sociálne a ekonomicky neefektívne. Od vypuknutia vojny na Blízkom východe vo februári 2026 Poľsko prijalo opatrenia fiškálnej politiky na zmiernenie vplyvu vysokých cien energií na domácnosti a podniky ([15]). Patrí medzi ne necielené zníženie spotrebných daní a DPH na palivá platné do 15. mája 2026. Podľa prognózy Komisie z jari 2026 sa

---

11 Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

12 Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

13 Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

14 Eurostat, štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (COFOG).

15 Ide o stav k dátumu uzávierky prognózy Komisie z jari 2026 (4. mája 2026).

predpokladá, že fiškálne náklady na tieto opatrenia budú v roku 2026 predstavovať približne 0,1 % HDP. Podľa odhadov Komisie, ak by tieto opatrenia zostali v platnosti do konca roka 2026, ich fiškálne náklady by v roku 2026 predstavovali 0,4 % HDP.

(16) Podľa výpočtov Komisie rástli čisté výdavky v Poľsku v roku 2025 o 8,5 % a kumulatívne za roky 2024 a 2025 o 22,9 %. Rast čistých výdavkov v roku 2025 je vyšší ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 0,9 % HDP v ročnom vyjadrení. Ak vezmeme do úvahy roky 2024 a 2025 spolu, kumulatívna miera rastu čistých výdavkov je tiež vyššia než odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 1,2 % HDP v kumulatívnom vyjadrení. Predpokladaná odchýlka sa však nachádza v medziach flexibility, ktorú poskytuje národná úniková doložka, a to aj s ohľadom na zvýšenie výdavkov na obranu.

(17) Podľa výpočtov Komisie sa predpokladá, že čisté výdavky v Poľsku porastú v roku 2026 o 4,0 % a kumulatívne za roky 2024, 2025 a 2026 o 27,9 %. Predpokladaný rast čistých výdavkov v roku 2026 je nižší ako odporúčaná maximálna miera rastu. Pri spoločnom posúdení rokov 2024, 2025 a 2026 je predpokladaná kumulatívna miera rastu čistých výdavkov vyššia ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo v kumulatívnom vyjadrení zodpovedá odchýlke vo výške 1,0 % HDP. Predpokladaná odchýlka sa však nachádza v medziach flexibility národnej únikovej doložky na základe súčasných prognóz výdavkov na obranu.

(18) Verejné výdavky v posledných rokoch rýchlo rástli, čo bolo spôsobené viacerými politickými prioritami vrátane zvýšených výdavkov na obranu a sociálnu politiku. V roku 2025 dosiahli 50,9 % HDP, čo je nad priemerom EÚ, ktorý je 49,5 % HDP. Výzvou zostáva efektívnosť verejných financií, keďže sociálne dávky sú zväčša necielené a neprebieha v súvislosti s nimi zisťovanie príjmu na úrovni domácností, čo vedie k systému sociálneho zabezpečenia, ktorý sa vyznačuje obmedzenými právomocami v oblasti prerozdeľovania. Preskúmania výdavkov vykonané od roku 2024 mali na prerozdeľovanie výdavkov obmedzený vplyv.

(19) Na obnovenie rovnováhy verejných financií a udržanie udržateľnosti verejného dlhu sú popri racionalizácii výdavkov potrebné aj zdroje príjmov. Daňové príjmy v pomere k HDP zostávajú výrazne pod súhrnnou úrovňou EÚ, a to aj napriek postupnému nárastu, ktorý bol zaznamenaný v rokoch 2024 a 2025. Daňový mix Poľska sa vyznačuje relatívne nízkym využívaním zdaňovania práce, pričom príjmy z dane z príjmov fyzických osôb sú výrazne nižšie ako priemer EÚ, zatiaľ čo vyššiu časť celkových príjmov tvoria dane zo spotreby a z majetku. Daňový základ by sa mohol rozšíriť o nové zdroje bez toho, aby sa obmedzil hospodársky rast. V snahe mobilizovať dodatočné príjmy je zároveň potrebné vyvinúť väčšie úsilie na zlepšenie dodržiavania daňových predpisov. Hoci sa výpadok príjmov z dane z pridanej hodnoty (DPH) znížil, zostáva značný. Vysoký rozdiel výpadok príjmov sa odhaduje aj v prípade dane z príjmov právnických osôb.

(20) V primeranosti dôchodkových dávok badať klesajúci trend. Pomer dávok – priemerného dôchodku k priemernej mzde – sa znížil zo 66 % v roku 2005 na 55 % v roku 2024. Podľa odhadov uvedených v správe o starnutí obyvateľstva z roku 2024 by obmedzenie ďalšieho poklesu pomeru dávok, ktorý sa predpokladá pri nezmenenej politike, znamenalo zvýšenie výdavkov na dôchodky do roku 2045 o 2,5 percentuálneho bodu HDP. Ohrozila by sa tak udržateľnosť dôchodkového systému. Odhaduje sa, že do roku 2040 bude polovica dôchodcov dostávať dôchodkovú dávku, ktorá sa rovná zákonom stanovenému minimu. Týkalo by sa to najmä žien, ktorých nízka účasť na trhu práce (48,3 % oproti 59,4 % v EÚ vo veku 55 – 64 rokov) odráža

ich nižší zákonný vek odchodu do dôchodku. Okrem toho sú dôchodkovou chudobou ohrozené aj samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré platia minimálne dôchodkové príspevky, a osoby pracujúce na základe občianskoprávnych zmlúv, ktoré si platia dôchodkové poistenie pod minimálnou hranicou. Dôchodkový systém sa vyznačuje aj veľkou fragmentáciou, keď pre vybrané profesie existujú nákladné osobitné režimy. KRUS, najväčší osobitný dôchodkový systém, je určený pre poľnohospodárov, ktorí predstavujú viac ako 10 % všetkých dôchodcov a penzistov v Poľsku, a je výrazne dotovaný zo štátneho rozpočtu (približne 0,7 % HDP v roku 2025). Príspevky na sociálne zabezpečenie od veľkých poľnohospodárov neodrážajú výšku ich príjmov, čo ovplyvňuje primeranosť dôchodkov. Pravidlá, ktorými sa riadia dôchodkové nároky v systéme KRUS, a výpočet prevodov dôchodkového kapitálu do všeobecného dôchodkového systému navyše poľnohospodárov – najmä tých, ktorí majú značné príspevkové obdobia v systéme KRUS – nemotivujú k tomu, aby prešli do všeobecného systému. Ostatné profesie – napríklad uniformované služby alebo sudcovia a prokurátori – dostávajú dôchodky bez toho, aby platili príspevky, a preto sa plne spoliehajú na dotácie zo štátneho rozpočtu.

(21) Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonávanie nástrojov financovania Únie, naďalej treba systematicky, zmysluplne a včas zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany, a to aj v kontexte európskeho semestra.

(22) Vykonávanie programov politiky súdržnosti, ktoré zahŕňajú podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Kohézneho fondu (KF), v Poľsku prebieha rýchlejšie, než je priemer na úrovni EÚ, a to tak z hľadiska výberu projektov, ako aj z hľadiska platieb. Je dôležité udržať súčasnú dynamiku a zároveň maximalizovať vplyv investícií v praxi. Poľsko už v rámci svojich programov politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu. Niektoré oblasti si však môžu vyžadovať ďalšie posilnenie pri vykonávaní, a to vrátane tých, ktoré sa týkajú odklonu od fosílnych palív a spravodlivej transformácie. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa rýchlo a účinne realizovali nové investície, ktoré Poľsko identifikovalo vo svojom strednodobom preskúmaní fondov politiky súdržnosti – najmä tie, ktoré súvisia s piatimi prioritami stanovenými v nariadení o strednodobom preskúmaní ([16]).

(23) Poľsko čelí viacerým výzvam v oblasti zjednodušenia, výskumu a inovácií, energetiky, klímy a hospodárenia s vodami, zručností a vzdelávania, začleňovania znevýhodnených skupín a segmentácie trhu práce a bývania.

(24) Hoci má Poľsko regulačný rámec, ktorý je vo všeobecnosti prospešný pre hospodársku súťaž, stále čelí určitým výzvam v súvislosti so zložitosťou právnych predpisov a zabezpečením účinného inštitucionálneho rámca. Predpisy v oblasti podnikania považuje za prekážku pre svoju spoločnosť pri investovaní v Poľsku ([17]) 71 % podnikov a náklady, ktoré musia spoločnosti – najmä MSP – znášať pri dodržiavaní pracovných a daňových systémov, sú pomerne vysoké. Podľa investičného prieskumu EIB podiel podnikov v Poľsku, ktoré vyčleňujú viac ako 10 % svojich zamestnancov

16 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/1914 z 18. septembra 2025, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania.

17 EIB Investment Survey 2025: Poland overview (*Prieskum EIB v oblasti investícií za rok 2025: Prehľad Poľska*).

na riešenie regulačných požiadaviek, výrazne klesol (z 25 % v roku 2024 na 19 % v roku 2025), no stále je výrazne nad priemerom EÚ (11 %). Zapojenie sociálnych partnerov do legislatívneho procesu je navyše naďalej obmedzené, pričom zainteresované strany hlásia pretrvávajúce nedostatky vo fungovaní Rady pre sociálny dialóg. Systém verejného obstarávania naďalej trpí v dôsledku nízkeho počtu spoločností, ktoré predkladajú ponuky, ako aj v dôsledku zdĺhavých a zložitých postupov. Pri riešení týchto výziev by mohlo pomôcť, ak by sa ešte viac posilnila digitalizácia procesu verejného obstarávania a plánovanie do budúcnosti – vrátane informovania o dlhodobých plánoch v oblasti obstarávania. Regulačné a administratívne prekážky ovplyvňujú obchod s tovarom a službami v rámci EHP, pričom vnútroštátne predpisy týkajúce sa obalov a odpadu vytvárajú regulačné zaťaženie.

(25) Napriek dlhoročnému silnému hospodárskemu rastu a zlepšeniu životnej úrovne Poľsko naďalej čelí výrazným rozdielom v rozvoji medzi regiónmi aj v rámci nich, pričom existujú aj rozdiely medzi mestskými a vidieckymi oblasťami. Východné Poľsko zostáva obzvlášť znevýhodnené, kde HDP na obyvateľa bude v roku 2024 na úrovni 61,3 % priemeru EÚ, čím sa zaradí medzi najchudobnejšie regióny Únie. Situáciu regiónov na východnej vonkajšej hranici EÚ ešte zhoršila ruská útočná vojna proti Ukrajine, ktorá zvýšila obavy o bezpečnosť, hospodársku neistotu a znížila príťažlivosť týchto regiónov pre investorov aj obyvateľov. Mnohé oblasti – najmä tie mimo veľkých metropolitných centier – trpia nedostatočnými administratívnymi kapacitami a nerovnakým prístupom k základným verejným službám vrátane vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, starostlivosti o deti a dopravy, čo ešte viac znižuje ich atraktívnosť. Inovácie vo východných a severozápadných regiónoch vrátane inovačných investícií sú obmedzené, čo obmedzuje ich rast produktivity a dostupnosť kvalitných pracovných miest.

(26) Hospodársky rast a konkurencieschopnosť Poľska čoraz viac závisia od jeho schopnosti využívať potenciál v oblasti vedy a inovácií. Napriek neustálemu zvyšovaniu výdavkov podnikov na výskum a vývoj zostávajú výsledky Poľska v oblasti inovácií obmedzené, pričom v roku 2025 dosiahla jeho výkonnosť v oblasti výskumu a vývoja len 65,9 % priemeru EÚ, čo je zlepšenie o 2,6 percentuálneho bodu oproti roku 2024. Spolupráca medzi vedeckou obcou a podnikmi je obmedzená, čo znižuje schopnosť Poľska komercializovať svoj výskum. Tento problém je umocnený nedostatočnými stimulmi pre výskumných pracovníkov, aby spolupracovali s priemyslom, ako je napríklad nedostatočné ocenenie výsledkov komercializácie pri hodnotení vedeckej činnosti. Dôležité bude zatraktívniť kariéru výskumníka a ďalej zmodernizovať vedecké inštitúcie. Úsilie o podporu inovácií musí zahŕňať aktualizáciu a zefektívnenie stratégií inteligentnej špecializácie. Medzi kľúčové kroky na dosiahnutie vysokovýkonného inovačného ekosystému patrí ďalší rozvoj prostredia, ktoré podporuje transfer technológií, budovanie a rozširovanie startupov a zabezpečenie ich prístupu k stabilnému a spoľahlivému financovaniu.

(27) Napriek uspokojivému pokroku pretrvávajú výzvy v oblasti digitalizácie verejných služieb a ich dostupnosti pre občanov a podniky, ktorá stále zaostáva za priemerom EÚ, a to najmä v prípade občanov, kde Poľsko dosahuje skóre 71 bodov v porovnaní s priemerom EÚ, ktorý je 82 bodov. Obmedzenia v oblasti interoperability, zdieľania údajov medzi vládnymi systémami a zásada „raz zozbierať, viackrát použiť“ pri zbere údajov zhoršujú používateľskú skúsenosť a oslabujú potenciál digitalizácie verejných služieb na zníženie administratívnej záťaže, pričom ak sa má zlepšiť efektívnosť a dostupnosť, odvetviam ako justícia by ďalšia digitalizácia prospela. Poľsko ešte

naplno nevyužilo cezhraničnú výmenu údajov a chýbajú mu príležitosti na zefektívnenie administratívnych postupov, najmä prostredníctvom intenzívnejšieho využívania štruktúrovaných formátov údajov.

(28) Využívanie digitálnych technológií v malých a stredných podnikoch je v Poľsku stále pod priemerom EÚ, čo obmedzuje produktivitu a inovácie. Hoci sa podiel zvýšil, v roku 2025 dosiahlo základnú úroveň digitálnej intenzity len 59 % poľských MSP (v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 71,4 %). Zaostáva aj zavádzanie pokročilých technológií, ako je umelá inteligencia, čo by mohlo brzdiť budúci rast. Poľsku by prospela ďalšia stimulácia investícií a špecializovaná podpora znalostí v oblasti digitalizácie, podpora zavádzania pokročilých technológií a zvyšovania úrovne zručností zamestnancov, ako aj účasť na celoeurópskych iniciatívach.

(29) Poľský trh s bývaním sa v posledných rokoch vyznačoval nízkou ponukou bytov a poklesom ich cenovej dostupnosti. Ceny nehnuteľností a nájomného od roku 2015 rýchlo rastú, najmä v mestách. Investície do bývania sú naďalej najnižšie v EÚ, pričom kvalita a podmienky bývania sú naďalej náročné a miera preľudnenia je vysoká. Na riešenie tohto problému je potrebná široká škála opatrení so zameraním na politiky na strane ponuky vrátane zlepšenia regulácie trhu s bývaním, to všetko s cieľom zvýšiť ponuku cenovo dostupného bývania, zlepšiť jeho kvalitu a spomaliť rast cien bývania.

(30) Poľská politika v oblasti bývania je roztrieštená. Rôzne programy sú rozdelené medzi rôzne ministerstvá, ktorých priority si často konkurujú, a na centrálnej úrovni neexistuje orgán, ktorý by politiku bývania koordinoval. Neexistuje centralizovaná analýza potrieb v oblasti bývania a existujúceho bytového fondu (ani na miestnej úrovni). Na riešenie tohto problému by Poľsko potrebovalo zaviesť koordináciu politiky bývania na ústrednej úrovni a medzi ústrednými a miestnymi orgánmi štátnej správy a vytvoriť dlhodobú stratégiu bývania s jasným postupom na riešenie klesajúcej dostupnosti a cenovej dostupnosti bývania, zlepšenie kvality bývania a zavedenie monitorovacích nástrojov (spolu s viacúrovňovým mechanizmom zberu údajov zameraným na prázdne nehnuteľnosti) na lepšiu identifikáciu a zameranie sa na špecifický miestny bytový fond a potreby.

(31) Prístup k sociálnemu, komunálnemu a cenovo dostupnému bývaniu je v Poľsku nízky a zraniteľné skupiny čelia špecifickým prekážkam (vrátane diskriminácie a obmedzení dostupnosti). Veľká medzera v bytovej výstavbe prispieva k nedostatku bytov a obmedzenému prístupu k bývaniu pre skupiny so špecifickými potrebami. Na zvýšenie ponuky bývania, zlepšenie jeho kvality a lepšie zameranie sa na potreby špecifických skupín by Poľsko potrebovalo rozšíriť a zmodernizovať systém a programy sociálneho a cenovo dostupného nájomného bývania so stabilnou, dlhodobou stratégiou a financovaním komunálnych programov bývania, zaviesť programy na obnovu prázdnych budov a ich rekonštrukciu na byty, rozšíriť sociálne nájomné agentúry a vypracovať riešenia v oblasti bývania pre zraniteľné skupiny, ako sú starší ľudia, osoby so zdravotným postihnutím a bezdomovci.

(32) Poľské predpisy týkajúce sa prenájmu a stavebného práva a ich uplatňovanie negatívne ovplyvňujú ponuku bývania a prístup k cenovo dostupnému bývaniu. Právna ochrana a práva na trhu s nájomným bývaním nie sú vyvážené, pretože súčasné právne predpisy neposkytujú prenajímateľom ani nájomcom v oblasti ich práv ani primeranú, ani rovnakú ochranu. Prenajímatelia čelia zdĺhavým a nákladným postupom vysťahovania aj v prípade, že nájomcovia porušia nájomnú zmluvu, zatiaľ čo nájomcovia môžu byť zasiahnutí nestabilitou dlhodobého nájmu, keďže v zákone sa

jasne neupravuje zvyšovanie nájomného a často sa nedodržiavajú výpovedné lehoty. K stabilite dlhodobého prenájmu by prispelo, ak by existoval vyváženejší prístup k právam prenajímateľov a bezpečnosti nájomcov a lepšie presadzovanie existujúcich právnych predpisov. Regulačné postupy v stavebníctve by sa takisto mohli zlepšiť, čo by prispelo k rýchlejšej a menej nákladnej výstavbe bytov.

(33) Poľsko zostáva jedným z mála členských štátov, ktoré daň z nehnuteľností nezakladajú na hodnote nehnuteľnosti, ale na veľmi nízkej maximálnej paušálnej sadzbe, ktorá je centrálne stanovená zákonom. Vytvára sa tak regresívny režim zdaňovania nehnuteľností, čo prispieva k špekulatívnemu investičnému dopytu, keďže nehnuteľnosti sú zdaňované podstatne menej než rizikovejšie finančné aktíva, ako napríklad akcie, čo zvyšuje infláciu cien nehnuteľností. Tento problém by sa mohol riešiť zmenou daňového režimu smerom k zdaňovaniu pozemkov alebo nehnuteľností na základe hodnoty (prostredníctvom dane z hodnoty pozemkov alebo katastrálnej dane z nehnuteľností), čím by sa zlepšila jeho progresívnosť a riešili by sa stimuly, ktoré prispievajú k rýchlemu rastu cien bývania a nízkej ponuke v dôsledku prázdnych, resp. nedostatočne využívaných nehnuteľností alebo pozemkov.

(34) Napriek nedávnemu úsiliu tempo energetickej transformácie neustále spomaľujú problematické miesta v sústave. V roku 2025 boli zamietnuté žiadosti o pripojenie približne 42 GW kapacity z obnoviteľných zdrojov. To je viac než celková inštalovaná kapacita obnoviteľných zdrojov v Poľsku. Na riešenie týchto úzkych miest sa prevádzkovateľ prenosovej sústavy zameriava na prioritné investície do prenosových sietí, prenos po línii sever-juh, ako aj na vyhradené koridory pre nové kapacity, ktoré sú v súčasnosti vo vývoji (na mori aj v jadrovej oblasti), integráciu prenosových a distribučných sietí a riešenia na zabezpečenie flexibility. Treba vyvinúť ďalšie úsilie na zlepšenie flexibility poľského energetického systému, a to aj cezhraničným obchodovaním s elektrickou energiou, aby sa zabránilo obmedzovaniu obnoviteľných zdrojov energie a aby sa zmiernili cenové výkyvy počas špičiek. Súčasná úroveň cezhraničného prepojenia je nízka, pričom jediným aktuálne realizovaným projektom je prepojenie Harmony Link s Litvou. Obmedzenia pri prideľovaní kapacít systematicky oddeľujú poľské ceny elektrickej energie od trhu EÚ a v súčasnosti prispievajú k vyšším cenám. Hoci používanie obmedzení v oblasti prideľovania zaznamenáva určitý pokles, frekvencia aktivácie obmedzení v oblasti prideľovania je znepokojujúca, pretože v konečnom dôsledku vedie k obmedzovaniu OZE.

(35) V dôsledku závislosti od drahých fosílnych palív pri výrobe elektrickej energie a nedostatočnej nefosílnej flexibility a prepojenosti boli veľkoobchodné ceny elektrickej energie v Poľsku v roku 2025 v priemere deviate najvyššie v EÚ, čo obmedzuje cenovú dostupnosť energie. Ďalšie zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie čelí aj obmedzeniam, ktoré nesúvisia so sústavou. V oblasti maloobchodných cien neprimerane vysoké daňové zaťaženie elektriny (v porovnaní so zemným plynom) oslabuje elektrifikáciu v Poľsku, a to tak v priemyselných odvetviach, ako aj v domácnostiach. Priemyselní odberatelia platia za elektrinu približne trikrát viac než za plyn a dane a odvody tvoria tretinu ich účtu za elektrinu. V odvetví vykurovania je daňové zaťaženie elektrickej energie faktorom, ktorý brzdí zavádzanie tepelných čerpadiel. Poľské odvetvie ťažby uhlia je výrazne dotované a spotrebúva rozpočtové zdroje, ktoré by sa inak mohli použiť okrem iného na urýchlenie prechodu na čistú energiu a transformáciu priemyslu. Z hľadiska postupného rušenia by sa za prioritu mohli považovať dotácie na fosílne palivá, ktoré cielene neriešia energetickú chudobu ani skutočné obavy týkajúce sa energetickej bezpečnosti.

(36) Transformácii priemyslu chýba súdržný strategický a legislatívny rámec, v ktorom by sa politické stimuly, plánovanie infraštruktúry a finančná podpora zosúladili s cieľmi na podporu investícií v prioritných odvetviach. Kľúčové intervencie v oblasti dekarbonizácie – elektrifikácia, zavádzanie výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mieste, zavádzanie čistého vodíka a zavádzanie zachytávania, využívania a ukladania uhlíka – sa vykonávajú skôr inkrementálne než štrukturálnym spôsobom. Postupné ukončenie ťažby uhlia predstavuje pre regióny, ktoré sú stále závislé od ťažby, a pre priemyselné odvetvia náročné na emisie veľké hospodárske a sociálne výzvy. Kľúčom k zmierneniu straty konkurencieschopnosti a zároveň k podpore inovácií a rastu v týchto regiónoch bude koordinovaný prístup k transformácii priemyslu.

(37) Diaľkové aj individuálne vykurovanie je naďalej závislé od uhlia a čelí štrukturálnym výzvam v súvislosti s dekarbonizáciou. Podiel energie z obnoviteľných zdrojov, ktorá sa využíva na vykurovanie a chladenie vo všetkých odvetviach, predstavuje len 21 %. V odvetví diaľkového vykurovania prebieha prechod z uhoľnej na plynovú kogeneráciu, no integrácia obnoviteľných zdrojov energie stagnuje. Uhlie stále predstavuje 60 % mixu diaľkového vykurovania, zatiaľ čo zavádzanie systémov využívajúcich obnoviteľné zdroje a systémov s nízkymi emisiami je obmedzené na demonštračné projekty a niekoľko menších miest. Pokrok v dekarbonizácii závisí od urýchlenej diverzifikácie zdrojov tepla a modernizácie siete, ako aj od plánovania toho, ako čo najlepšie využiť potenciál odpadového tepla. Približne 15 % poľských domácností stále používa na individuálne vykurovanie uhlie, čo je v absolútnych číslach najviac v EÚ, čo sa premieta aj do jednej z najhorších úrovní kvality ovzdušia v EÚ. Odhaduje sa, že v dôsledku vysokých nákladov na energiu a nízkej efektívnosti budov je zároveň energetickou chudobou ohrozený podobný podiel domácností. Kľúčom k zníženiu emisií a znečistenia ovzdušia je ďalšie úsilie o zníženie závislosti od uhlia a zlepšenie energetickej efektívnosti. Vykurovanie a chladenie predstavujú 81 % energie spotrebúvanej v domácnostiach.

(38) Prechod na udržateľnú dopravu je v Poľsku naďalej náročný, keďže emisie z cestnej dopravy sa za posledné dve desaťročia takmer zdvojnásobili. Využívanie elektrických vozidiel v súkromnej a nákladnej doprave rastie pomaly z dôvodu nedostatočných stimulov, napríklad nízka fiškálna motivácia, a nedostatočnej nabíjacej infraštruktúry. Úsilie o dekarbonizáciu možno ďalej podporiť, ak by sa podporil a koordinoval rozvoj bezemisnej a intermodálnej verejnej dopravy a zároveň presadila lepšia prepojenosť.

(39) Poľsko je vystavené vysokým rizikám sucha, povodní, horúčav a extrémnych poveternostných javov, ktoré ohrozujú hospodársku bezpečnosť a blahobyt ľudí. Poľsku stále chýba aktualizovaná národná stratégia adaptácie na zmenu klímy, ktorá by vychádzala z najnovšieho dostupného posúdenia rizík. Práce na aktualizácii stratégie prijatej v roku 2013 sa majú dokončiť až v roku 2027. Bráni to plánovaniu adaptačného úsilia a koordinácii medzi miestnymi, regionálnymi a národnými orgánmi, pokiaľ ide o riešenie akútnych potrieb posilnenia odolnosti proti zmene klímy a pripravenosti na ňu. Zmena klímy zhoršuje environmentálne riziká a vodné zdroje a ekosystémy sú obzvlášť zraniteľné. Kritickým problémom, ktorý ohrozuje zdroje sladkej vody, je naďalej neprestajné znečisťovanie vody spôsobené priemyselnou činnosťou v spojení s rastúcimi teplotami. Ochrana a obnova ekosystémov si vyžadujú silnejšie stimuly vrátane tých finančných v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“, aby sa obmedzilo znečistenie a podporilo udržateľné využívanie. Ďalším z faktorov zmierňovania zmeny klímy sú prírodné zdroje, no odstraňovanie uhlíka v Poľsku nie je dostatočne ambiciózne na to, aby splnilo cieľovú hodnotu do roku 2030 v oblasti využívania pôdy, zmien vo využívaní pôdy a lesného

hospodárstva. Na podporu udržateľného poľnohospodárstva v mokradiach a rašeliniskách a riadenia mestských sídiel sú potrebné ďalšie politiky.

(40) Vzhľadom na kľúčovú úlohu ľudského kapitálu pri posilňovaní konkurencieschopnosti a strategickej autonómie Únie Rada v roku 2026 odporučila, aby členské štáty prijali opatrenia na urýchlené riešenie štrukturálnych výziev súvisiacich s ľudským kapitálom v oblasti zručností a vzdelávania, ktoré bránia konkurencieschopnosti. K vykonávaniu odporúčania Rady týkajúceho sa ľudského kapitálu v Únii môžu prispieť aj odporúčania na rok 2026 adresované Poľsku.

(41) Pokles základných zručností a zvyšovanie nerovností vo vzdelávaní sú naďalej problematické. Od roku 2018 sa nedostatočné výsledky 15-ročných žiakov v oblasti základných zručností zvýšili viac, než je priemer EÚ. Regionálne rozdiely pretrvávajú tak vo vzťahu k výsledkom vzdelávania, ako aj v prístupe k vzdelávaniu. Inkluzívne vzdelávanie predstavuje výzvu, keďže existuje vysoký podiel žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v segregovaných prostrediach. Na uľahčenie prechodu študentov so zdravotným postihnutím do hlavného vzdelávacieho prúdu by Poľsku pomohlo, ak by vypracovalo stratégiu inkluzívneho vzdelávania, posilnilo podporné služby a realizovalo cielenú odbornú prípravu učiteľov. Vypracovaním dlhodobého strategického prístupu k inkluzívnemu vzdelávaniu by sa uľahčilo zapojenie zainteresovaných strán, vykonávanie komplexných opatrení, ako aj rozšírenie prístupu k inkluzívnemu vzdelávaniu pre všetkých žiakov. Ďalšou prekážkou pre dvojakú transformáciu sú naďalej nedostatočné zelené a digitálne zručnosti. Napríklad pokiaľ ide o digitálne zručnosti, v roku 2025 mala aspoň ich základnú úroveň len polovica populácie krajiny vo veku 16 – 74 rokov, čo je pod priemerom EÚ. Poľsku by mohol prospieť komplexnejší prístup k riešeniu nedostatku zručností v kontexte dvojakej transformácie a v širšom zmysle aj dôkladnejšie monitorovanie a hodnotenie reforiem a investícií do zručností na všetkých úrovniach.

(42) Poľsko stále čelí nízkemu počtu študentov hlásiacich sa na študijné programy v oblasti vedy, techniky, inžinierstva a matematiky (STEM), ako aj nízkemu podielu absolventov v týchto študijných programoch, čo obmedzuje inovačnú kapacitu krajiny. Prínosom v oblasti podpory študentov (najmä žien), aby sa rozhodli pre kariéru v oblasti STEM, by mohlo byť aj to, ak by sa zaviedol integrovanejší prístup k vzdelávaniu v oblasti STEM (vrátane lepšej informovanosti o kariére, mentoringu a osvety v rámci znevýhodnených skupín).

(43) Kľúčovou výzvou pri riešení poklesu základných zručností zostáva vybavenie učiteľov potrebnými zručnosťami a zlepšenie kvality ich vzdelávania. Nedostatok učiteľov pretrváva a môže sa ešte prehĺbiť, keďže problémy s prilákaním a udržaním nových zamestnancov pretrvávajú. Na potrebu atraktívnejších kariérnych dráh pre učiteľov zároveň poukazuje aj nízky podiel učiteľov nižších stredných škôl mladších ako 30 rokov. Ak sa má v Poľsku uľahčiť úspešné vykonávanie reformy učebných osnov a ak sa majú zlepšiť kariérne vyhliadky učiteľov, krajina by potrebovala zabezpečiť dostatok pedagogických pracovníkov, modernizáciu počiatočného vzdelávania učiteľov a trvalé investície do ich profesijného rozvoja (aj v kontexte inkluzívneho vzdelávania).

(44) Napriek vysokej miere účasti pretrvávajú obavy z relatívne nízkej účinnosti systému odborného vzdelávania a prípravy (OVP). Miera zamestnanosti čerstvých absolventov odborného vzdelávania a prípravy sa znížila a zostáva pod priemerom EÚ. Situáciu absolventov odborného vzdelávania a prípravy by mohla zlepšiť identifikácia základných príčin horších výsledkov absolventov odborného vzdelávania a prípravy

v oblasti zamestnanosti, konkrétne v súvislosti s nízkymi základnými zručnosťami, obmedzenou relevantnosťou programov pre trh práce a nesúladom medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, ako aj osobitný akčný plán založený na faktoch, ktorý by prispel k ich riešeniu. Tomu by mohli sekundovať opatrenia na posilnenie kvality výučby (vrátane riešenia nedostatku učiteľov a nedostatočnej odbornej prípravy), lepšie zosúladenie učebných osnov s potrebami trhu práce vrátane digitálnych a zelených zručností a posilnenie koordinácie s politikami vzdelávania dospelých. Účasť na vzdelávaní dospelých je stále výrazne pod priemerom EÚ, najmä v neformálnom vzdelávaní, pričom doteraz sa dosiahol len obmedzený pokrok. V roku 2024 sa na vzdelávaní zúčastnila len pätina dospelej populácie, čo je hlboko pod priemerom EÚ a cieľovou hodnotou do roku 2030. Systém vzdelávania dospelých zostáva roztrieštený z dôvodu systému riadenia, ktorý je rozptýlený medzi ministerstvami a regionálnymi aktérmi, ako aj z dôvodu silnej závislosti od financovania na základe projektov. To prispieva k obmedzenej súdržnosti systému. Systému by preto mohla prospieť silnejšia koordinácia a financovanie na národnej úrovni.

(45) Integrácia znevýhodnených skupín do trhu práce naďalej predstavuje výzvu. Hlavnou príčinou neaktivity sú aj naďalej zdravotné postihnutie a ochorenia: rozdiel v zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím sa ďalej zvýšil z 33,9 percentuálneho bodu v roku 2023 na 35,6 percentuálneho bodu v roku 2024. Účasť osôb so zdravotným postihnutím na trhu práce sa pohybuje tesne nad 50 %. V oblasti regulácie a zlepšenia prístupu k službám starostlivosti o deti sa dosiahol pokrok, z veľkej časti s podporou z fondu ESF+ a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, no účasť žien na trhu práce je stále nízka a vplývajú na ňu regionálne rozdiely. Zručnosti pracovníkov z krajín mimo EÚ sa na trhu práce naďalej využívajú nedostatočne. V roku 2023 pracoval takmer každý druhý štátny príslušník krajiny mimo EÚ na pracovnom mieste, pre ktoré bol nadmerne kvalifikovaný, a to aj napriek ich vysokej účasti na trhu práce. Existuje priestor na pokračovanie v úsilí o zvýšenie účinnosti verejných služieb zamestnanosti s cieľom poskytovať cielenejšiu podporu na pomoc pri integrácii znevýhodnených skupín do trhu práce.

(46) Podiel občianskoprávnych zmlúv na celkovom počte pracovných miest sa zvyšuje. Významný podiel na celkovej zamestnanosti navyše pripadá na samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré nezamestnávajú žiadnych zamestnancov, pričom tento podiel prevyšuje priemer EÚ. Obe skupiny nie sú plne pokryté sociálnou ochranou, keďže nemocenské poistenie je dobrovoľné a existujú právne ustanovenia, ktoré umožňujú zníženie poistného na sociálne zabezpečenie, čo môže mať negatívny vplyv na budúce dávky vrátane dôchodkov. Výsledkom je daňová arbitráž (dane a odvody na sociálne zabezpečenie) medzi rôznymi typmi zmlúv, pričom daňovo-odvodové zaťaženie sa s rastúcim príjmom zvyšuje. Hoci je miera kolektívneho vyjednávania najnižšia v EÚ, častejšie sa využíva na podnikovej než na odvetvovej úrovni, čo celkovo oslabuje vyjednávaciu pozíciu pracovníkov a samostatne zárobkovo činných osôb.

(47) Služby dlhodobej starostlivosti nie sú pripravené na čoraz väčšie demografické výzvy. Verejné výdavky na dlhodobú starostlivosť sú naďalej nízke a vo veľkej miere sú určené na rezidenčnú starostlivosť (výrazne nad priemerom EÚ), zatiaľ čo programy zamerané na rozvoj domácej alebo komunitnej starostlivosti sú naďalej nedostatočne financované alebo veľmi závislé od finančných prostriedkov EÚ. Prejavuje sa to vo vysokých nákladoch, ktoré ľudia v núdzi platia z vlastného vrecka, a vo veľkej závislosti od neformálnej starostlivosti v oblasti domácich služieb. Poľsku by prospelo

zlepšenie kvality a dostupnosti služieb dlhodobej starostlivosti, najmä starostlivosti domácej a komunitnej, a to aj zvýšením súvisiaceho financovania a jeho udržateľnosti.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Poľsko v rokoch 2026 a 2027 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Naďalej dodržiavať maximálne miery rastu čistých výdavkov, ktoré odporučila Rada 21. januára 2025, s cieľom odstrániť nadmerný deficit a zároveň využiť flexibilitu podľa národnej únikovej doložky na vyššie výdavky na obranu. Posilniť výdavky na obranu a pripravenosť a súčasne zabezpečiť efektívnosť výdavkov a postupnú úpravu rozpočtu s cieľom udržať výdavky na obranu na štrukturálne vyššej úrovni. Zabezpečiť, aby všetky opatrenia prijaté na zmiernenie vplyvu zvýšenia cien energií boli dočasné, zamerané na ochranu zraniteľných domácností alebo na riešenie potrieb energeticky náročných podnikov, aby sa zachovali stimuly na úspory energie a aby sa zároveň zabezpečilo, že ich fiškálne náklady budú zlučiteľné so záväzkami vyplývajúcimi z fiškálneho rámca EÚ. Zlepšiť efektívnosť verejných výdavkov, a to aj lepším zacielením sociálnych dávok a rozšírením rozsahu preskúmaní výdavkov. Rozšíriť príjmy verejnej správy vrátane zvýšenia úlohy zdrojov, ktoré menej poškodzujú rast, a zlepšiť dodržiavanie daňových predpisov. Zlepšiť primeranosť dôchodkového systému a zároveň zachovať jeho dlhodobú udržateľnosť zvýšením skutočného veku odchodu do dôchodku, riešením dôchodkovej chudoby žien a samostatne zárobkovo činných osôb a reformou osobitných dôchodkových systémov.

2. Zabezpečiť kontinuitu reforiem a investícií realizovaných v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Udržiavať dynamiku vykonávania programov politiky súdržnosti, v prípade potreby na základe prerozdelenia prostriedkov na strategické priority a flexibility, ktoré vyplynuli zo strednodobého preskúmania rámca politiky súdržnosti. Riešiť jedinečné výzvy v oblasti sociálno-ekonomickej situácie, bezpečnosti a civilnej pripravenosti, ktoré postihujú najmä regióny na východnej vonkajšej hranici EÚ.

3. Zjednodušiť reguláciu, zlepšiť regulačné nástroje a zabezpečiť stabilný a jednoznačný právny rámec. Podporovať hospodársku súťaž v postupoch verejného obstarávania, aby boli efektívnejšie a menej ťažkopádne, a zabezpečiť dlhodobé plánovanie verejného obstarávania. Posilniť prepojenie medzi vedou a podnikmi vytvorením silnejších stimulov pre komercializáciu výskumu a vybudovaním účinného zásobníka projektov pripravených na investície. Modernizovať systém verejného výskumu, zatraktívniť kariéru výskumníka a zabezpečiť udržateľné financovanie výskumu a inovácií. Zvýšiť priaznivosť podnikateľského prostredia pre inovácie, a to aj pre startupy a scaleupy. Znižovať územné rozdiely, najmä prostredníctvom lepšieho prístupu k verejným službám a infraštruktúre a ich kvality, ako aj v oblasti výskumu a inovácií. Zvýšiť administratívne kapacity a zvýšiť efektívnosť využitím interoperability elektronických služieb a zásady „raz zozbierať, viackrát použiť“ pri zbere údajov na digitalizáciu. Zvýšiť digitálnu intenzitu MSP a zároveň uprednostniť podporu pokročilých technológií. Zvýšiť ponuku a kvalitu cenovo dostupného a sociálneho bývania prostredníctvom účinnej koordinácie a stratégií politiky bývania, rozšírených programov cenovo dostupného a sociálneho bývania, lepších predpisov a revidovaného zdaňovania nehnuteľností.

4. Zvýšiť flexibilitu a kapacitu energetického systému, zvýšiť cezhraničné prepojenia a obchodovanie s elektrickou energiou a odstrániť obmedzenia brániace ďalšiemu zavádzaniu obnoviteľných zdrojov energie. Podporovať vyvážené cenové signály elektrickej energie s cieľom stimulovať elektrifikáciu a postupne zrušiť dotácie na

fosílne palivá – najmä tie, ktoré súvisia s ťažbou uhlia. Umožniť prechod na čistý priemysel a podporiť stratégie transformácie orientované na inovácie v regiónoch závislých od uhlia. Znížiť závislosť od fosílnych palív v odvetví vykurovania spolu s tepelnou modernizáciou budov. Podporovať dekarbonizáciu dopravy spolu s potrebnou infraštruktúrou. Budovať odolnosť proti zmene klímy prostredníctvom funkčného riadenia adaptácie, obnovy ekosystémov a udržateľného využívania prírodných zdrojov.

5. Podporovať kvalitné a inkluzívne vzdelávanie a riešiť nedostatok pracovnej sily a zručností. Zvýšiť účasť na vysokoškolskom vzdelávaní v odboroch STEM a riešiť nedostatok učiteľov a kvalitu ich vzdelávania. Ďalej posilňovať účinnosť odborného vzdelávania a prípravy. Uľahčiť a zvýšiť účasť dospelých na vzdelávaní. Zvýšiť účasť znevýhodnených skupín na trhu práce, najmä osôb so zdravotným postihnutím, a to aj poskytovaním individualizovanej podpory na trhu práce. Znížiť segmentáciu trhu práce po konzultácii so sociálnymi partnermi tak, že sa začne riešiť daňová arbitráž medzi rôznymi typmi zmlúv a zlepší prístup k sociálnej ochrane. Zlepšiť prístup k službám dlhodobej starostlivosti a ich kvalitu.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka